

HA (jur.) Grundlæggende formueret, vinter 2016/2017

Rettevejledning

Problemkatalog

Fagets formål fremgår af fagbeskrivelsen og omfatter blandt andet, at de studerende vurderes på deres evne til:

- 1) at genkende juridiske problemstillinger,
- 2) at argumentere for en løsning på skrift i et sikkert og præcist sprog,
- 3) at anvende en korrekt, struktureret og systematisk fremgangsmåde,
- 4) at anvende de rigtige kilder og begrunde dette,
- 5) at anvende fagets terminologi korrekt og sikkert,
- 6) at svare på det stillede spørgsmål.

Studerende godskrives ikke for:

- 1) Gentagelser af opgaveteksten, som ikke har relevans for et argument, eksempelvis "indledninger".
- 2) Redegørelser for juridiske problemstillinger, der ikke spørges til.

1. Fejlangivelse i priserne

1.a. Retsstillingen mellem UNO Kolding og Bodil:

Der er tale om et bindende tilbud i form af prismærkede varer i en butik, jf. AFTL § 1, 1. pkt. Således udgør prismærkningen ikke kun en opfordring til at gøre tilbud. Spørgsmålet er, om UNO Kolding kan påberåbe sig AFTL § 32, stk. 1, om erklæringsfejl pga. fejlskriften. Bestemmelsen er en svag ugyldighedsgrund, og det afgørende er derfor, om B må betragtes som værende i god eller ond tro.

Mht. grødrisene: Det følger af skiltet, at prisen er stærkt nedsat. Oprindeligt var prisen 28,95 kr. og er nu ifølge fejlskriften sat ned til 9,95 kr. Det må formodes, at B er i god tro, og at hun ikke kan vide bedre.

Mht. kanelen: Af skiltet følger det, at kanelens pris er sat ned med halvdelen, og den oprindelige pris på økologisk kanel følger direkte af skiltet. B må herefter anses for at være i ond tro pga. formuleringen af tilbuddet. (Se Almindelig Kontraktsret, s. 56-59 og s. 152-156).

Konklusion: B kan købe risene til den lave pris, idet B må anses for at være i god tro pga. formuleringen "stærkt nedsat". Mht. kanelen må B betragtes som værende i ond tro, og tilbuddet kan derfor ikke anses som bindende, jf. AFTL § 32, stk. 1.

1.b. Retsstillingen mellem UNO Kolding og Carsten:

At C normalt bor i Slagelse og ikke i Kolding, har naturligvis ingen betydning. C henvender sig på baggrund af varekataloget den følgende dag og har dermed ikke set det forkerte prisskilt i butikken. Varer udbudt i kataloger udgør kun en opfordring til at gøre tilbud og er dermed ikke et tilbud i sig selv. (Almindelig Kontraktsret, s. 58). C's tilstedeværelse og ønske om køb af økologisk ris og kanel til den lave pris kan betragtes som et tilbud fra hans side, hvilket dog straks afslås af UNO Kolding. C har ikke krav på varerne til den forkerte, nedsatte pris. Det er derfor ikke relevant at diskutere, hvorvidt C er i god eller ond tro, da UNO's varekatalog kun kan betragtes som en opfordring til at gøre tilbud.

2. De retlige konsekvenser af Dennis' dispositioner

D har ingen og har aldrig haft en stillingsfuldmagt til at indgå indkøbsaftaler efter AFTL § 10, stk. 2. Inden for D's stilling ligger varemodtagelse, kvalitetskontrol og opsætning af varer. Spørgsmålet er, om det faktum, at D bærer E's navneskilt, giver F berettigede forventninger om, at D indgår og underskriver aftalen som afdelingschef for frugt- og grøntafdelingen. Hertil må der svares bekræftende. F har ingen grund til at være mistænksom over for D. F har aldrig været i UNO Kolding før og er ny i branchen.

Imidlertid eksisterer der intet fuldmagtsforhold mellem D og UNO Kolding, og UNO Kolding kan derfor ikke blive forpligtet af aftalen, jf. forudsætningsvist AFTL § 10, stk. 1. (Almindelig Kontraktsret, s. 209-211). Der foreligger ingen aftale om en indkøbsfuldmagt mellem UNO Kolding og D eller en adfærd fra UNO Koldings side, som berettiger en sådan fuldmagtsstiftelse. F har derudover intet erstatningskrav mod UNO Kolding. (Almindelig Kontraktsret, s. 224).

D underskriver med sin egen sædvanlige underskrift, og derfor er der ikke tale om falsk underskrift.

Herefter skal det afgøres, om D kan blive gjort erstatningsansvarlig efter AFTL § 25. D indestår for og optræder, som om at han har den fornødne fuldmagt, hvilket ikke er tilfældet. F burde ikke indse, at der ikke var fornøden fuldmagt pga. titlen på hans skilt og D's udtalelse om, at UNO Kolding gerne vil have dem som ny leverandør. Har F lidt et tab/mistet en fortjeneste, vil han dermed kunne få dette dækket, da F vil kunne få dækket den positive opfyldelsesinteresse af D, jf. AFTL § 25, stk. 1. (Almindelig Kontraktsret, s. 224-225).

3. Retsstillingen mellem "Haveskøn" og UNO Kolding

Indledningsvist bemærkes, at der er tale om handelskøb, jf. KBL § 4, og en genusydelse, jf. KBL § 3.

"Haveskøn" og UNO Kolding har indgået en aftale om køb/salg af 200 poser pottemuld til levering den 1. december 2016. "Haveskøn" leverer dog kun 190 poser og lever ikke op til sine kontraktmæssige forpligtelser. Spørgsmålet er, om UNO Kolding kan gøre misligholdelsesbeføjelser gældende. Sælgeren, "Haveskøn", leverer en mindre mængde end aftalt. Problemstillingen er således, om der er tale om forsinkelse eller mangler efter KBL. Den relevante bestemmelse er KBL § 50, som omhandler kvantitetsmangler. For at der er tale om en kvantitetsmangel, er det afgørende,

om køber må gå ud fra, at det leverede er ment til fuldstændig opfyldelse af kontrakten eller ej. Er sælger klar over, at der er leveret for lidt, vil der i stedet foreligge forsinkelse.

I dette tilfælde er der intet, som tyder på, at sælger er klar over sin fejl eller har tænkt sig at levere resten senere.

Der foreligger derfor en kvantitetsmangel efter KBL § 50, og forholdet skal således behandles efter reglerne om mangler. UNO Kolding kan herefter som udgangspunkt kræve efterlevering af den resterende del. (Købsretten, s. 173-175).

Det bør dog konstateres, at UNO Kolding ikke har levet op til sin reklamationsforpligtelse efter KBL § 52, stk. 1. Efter KBL § 52, stk. 1, skal UNO Kolding afgive en neutral reklamation i handelskøb "straks", hvis UNO Kolding vil "påberåbe sig manglen" jf. KBL § 52, stk. 1. Hvis ikke køber afgiver en neutral reklamation "straks", mister han retten til at påberåbe sig alle misligholdelsesbeføjelser. (Købsretten, s. 201).

Det skal behandles, hvorvidt der er reklameret "straks". Der reklameres først, da UNO Kolding modtager en faktura den 15. december 2016. At Ida er syg, er ikke en undskyldelig omstændighed, som kan forlænge reklamationsfristen. UNO Kolding burde have reklameret meget tidligere end sket, da 14 dage ikke kan betragtes som "straks" i en handel som den pågældende, hvor optælling af varer nemt kan ske. (Købsretten, s. 201-205).

Der er ikke grundlag for at påstå, at "Haveskøn" har handlet svigagtigt eller groft uagtsomt.

UNO Kolding afgiver en specifik reklamation den 15. december 2016, men den er for sen - endda også selv om der havde været afgivet neutral reklamation - og UNO Kolding har mistet sine misligholdelsesbeføjelser, jf. KBL § 52, stk. 1. UNO Kolding kan dermed hverken kræve efterlevering af de resterende 10 poser eller hæve købet.

4. Kan "Haveskøn" kræve at få gødningen tilbageleveret eller kræve omgående kontant betaling?

At K forsøger at få chaufføren til at kræve kontant betaling, kan ikke anses som et vedtaget kontantforbehold efter KBL § 28, stk. 2, da det aldrig har været aftalt mellem parterne. (Købsretten, s. 115).

Der er sket overgivelse til køber/UNO Kolding, da gødningen fysisk er overgivet til UNO Kolding. (Købsretten, s. 113).

K og "Haveskøn" må derfor afvente købers/UNO Koldings betaling til forfaldstid den 1. januar 2017.

(Skulle der opstå forsinkelse med betalingen, kan "Haveskøn" ikke hæve købet, da varen er overgivet til køber, jf. KBL § 28, stk. 2, og der hverken er taget gyldigt ejendomsforbehold eller kontantforbehold.)

Der er ikke handlet svigagtigt fra UNO Koldings side, og købsaftalen er ikke ugyldig.

5. Kan Lilly kræve personskadeerstatning af UNO Kolding?

At L er en ældre dame, har ingen betydning for et eventuelt erstatningsansvar eller egen skyld.

Som udgangspunkt bærer indehavere af butikker mv. et skærpet culpaansvar for skader, som indtræder i deres egne butikslokaler. Kunderne bør kunne færdes sædvanligt og trygt i et supermarked uden risiko for at komme til skade. (Lærebog i erstatningsret, s. 106 ff.). Det må dog også kunne kræves, at kunderne er opmærksomme på deres omgivelser og på, hvor de går.

Der skal tages stilling til, hvorvidt UNO Kolding kan gøres erstatningsansvarlig for L's personskade. I dommen FED2010.92V fik en kunde personskadeerstatning i et lignende tilfælde, hvor hun faldt i en efterladt papkasse. I pensum anføres på s. 107, at dommen kan betragtes som vidtgående.

I dommen U.2012.1886V gled en kunde i noget agurkesalat i et supermarked og fik ikke medhold i sin påstand om personskadeerstatning.

I den foreliggende situation er det ikke oplyst, hvem der er skyld i bananskrællens tilstedeværelse på gulvet, og hvor længe den har ligget dér, hvilket kan have betydning for ansvarsvurderingen. Er det en ansat, som har tabt bananskrællen, vil det tale for ansvar (se hertil FED2010.92V). Har bananskrællen ligget længe på gulvet, vil det tillige tale for ansvar, da rengøringsrutinerne i UNO Kolding dermed må betragtes som utilstrækkelige (se modsætningsvist U.2012.1886V).

Af opgaveteksten følger det, at L går forsigtigt over mod kølemontren, og at hun kigger fremad, imens hun går uden at være optaget af andre ting. Derudover er der en medarbejder fra frugt- og grøntafdelingen i nærheden, som måske burde have opdaget og fjernet bananskrællen. Dette taler for at tildele L personskadeerstatning. En besvarelse, som velargumenterende kommer frem til, at der ikke kan tildeles personskadeerstatning, og som evt. henviser korrekt til U.2012.1886V eller anden relevant retspraksis, kan også accepteres. Det er diskussionen, der er det afgørende.

6. Kan Markus pålægges at betale erstatning og i bekræftende fald til hvem?

M er arbejdstager hos UNO Kolding, og M er skadevolder. Skadelidte er hans egen arbejdsgiver UNO Kolding. Der skal tages stilling til, hvorvidt M bliver erstatningsansvarlig for tingsskaden på 25.000 kr. Skaden er forsikringsdækket. UNO Kolding kan få sit krav dækket hos forsikringsselskabet "Garanti" efter forsikringspolicens bestemmelser. Der nævnes intet om en selvrisiko.

Spørgsmålet er, om forsikringsselskabet "Garanti" har et regreskrav, som det kan gøre gældende efter EAL § 22, stk. 1, eller om EAL § 19, stk. 3, medfører ansvarsfrihed for M.

Der er tale om et over-/underordningsforhold mellem M og UNO Kolding. Skaden sker i forbindelse med udførelsen af sædvanligt arbejde. Handlingen kan ikke betragtes som så usædvanlig eller abnorm, at den ikke er omfattet af DL 3-19-2. Havde skaden ramt tredjemand, ville UNO Kolding som arbejdsgiver have været ansvarlig efter DL 3-19-2. Der foreligger en tingsforsikring hos arbejdsgiveren UNO Kolding. Betingelserne for at anvende EAL § 19, stk. 3, er derfor opfyldt. (Lærebog i erstatningsret, s. 485 ff.). Herefter er der som udgangspunkt ansvarsfrihed for M. Det skal dog diskuteres, om M har handlet groft uagtsomt og dermed ikke er beskyttet af EAL § 19, stk. 3. Forsæt må uden videre afvises. (Lærebog i erstatningsret, s. 485).

M er påvirket af alkohol, og hans flytning af højtaleren indebærer en åbenlys risiko. M ved godt, at hans flytning af højtaleren er risikabel, og han bliver advaret af sin kollega, som derudover tilbyder sin hjælp. M flytter den tunge højtaler fra en palle, som højtaleren skulle have været transporteret på, og han fjerner desuden den dækkende indpakning, som i nogen grad kunne have beskyttet højtaleren. Hans handling er udløst af en form for kådhed og impulsivitet, og der er ingen saglig grund til at flytte højtaleren manuelt. Disse momenter taler for, at M har handlet groft uagtsomt, og dermed kan EAL § 19, stk. 3, ikke medføre ansvarsfrihed for M.

Hvorvidt arbejdstageren M kan gøres erstatningsansvarlig for skaden, skal herefter løses efter EAL § 23, stk. 3, jf. stk. 1. Forsikringsselskabet indtræder i UNO Koldings sted og har et afledet krav. Der skal foretages en vurdering af arbejdstageren M's uforsvarlige adfærd ud fra en vurdering af hans skyld, hans stilling og omstændighederne i øvrigt. M har som tidligere påpeget handlet groft uagtsomt, hvilket taler for at fastholde hans ansvar. Af øvrige omstændigheder efter EAL § 23, stk. 1, må fremhæves M's underordnede stilling, skadens ikke uvæsentlige omfang for en salgsassistent i et supermarked, og at skaden er forsikringsdækket. Disse momenter taler imod erstatningsansvar for M. Den studerende bør komme frem til, at M skal bære et delvist ansvar henset til hans underordnede stilling og skadens størrelse, hvilket må vægtes tungt til fordel for M. Derudover har M ikke handlet forsætligt. (Lærebog i erstatningsret, s. 164-168).

7. Kan Niels Nielsen retmæssigt nægte at betale de 25.000 kr. og påløbne renter til Ole Olesen?

Der er tale om et simpelt navnegældsbrev mellem A og N på 25.000 kr.

Forældelsesfristen, når der er udstedt et gældsbrev på fordringen, er 10 år, jf. Forældelseslovens § 5, stk. 1, nr. 1. Forældelsestidspunktet beregnes fra forfaldstidspunktet, jf. Forældelseslovens § 2, stk. 1. Aftaletidspunktet har ingen betydning for beregningen af fristen. Der indtræder således forældelse af gældsbrevet den 1. januar 2018. Gældsbrevet er ikke forældet, idet overdragelsen sker i december 2016. (Dansk Privatret, s. 388-391). Rentekrav forældes derimod efter tre år, jf. Forældelseslovens § 5, stk. 2, og § 6, stk. 3 (se desuden Dansk Privatret, s. 390). Der kan derfor som udgangspunkt kun kræves morarente for tre år regnet bagud fra det tidspunkt, hvor kreditor afbryder forældelsen.

Et kreditorskifte kræver ikke samtykke fra debitor. N er blevet informeret om overdragelsen af gældsbrevet og kan dermed ikke længere betale med frigørende virkning til A, jf. GBL § 29. Ud fra opgaveteksten er der intet grundlag for, at N kan nægte at indfri gældsbrevet over for den nye erhverver O.

Dernæst rejser spørgsmålet sig, om N skal betale hele beløbet på 25.000 kr. N har allerede erlagt en betaling på 5.000 kr., og han har dokumentation herfor, hvilket skal lægges til grund i opgavebesvarelsen. Erhververen af en fordring opnår ikke en bedre retsstilling end overdrageren, jf. GBL § 27. Der indtræder således ikke ekstinktion af debtors rettigheder eller indsigelser. Da N korrekt har betalt 5.000 kr., inden gældsbrevet blev overdraget til O, kan han fratække de 5.000 kr. i de 25.000 kr., så N kun skal betale 20.000 kr. til O, hvilket er det samme beløb, som A ville have kunnet kræve. (Dansk Privatret, s. 402-405). Der kan derfor også kun tilskrives rente af beløbet på 20.000 kr.

(At N har opholdt sig i Australien i en længerevarende periode, har ingen betydning for besvarelsen. Det kunne overvejes, om forældelsesfristen skal udvides med en tillægsfrist efter Forældelseslovens § 14 pga. muligt ukendskab til skyldnerens opholdssted. Når fordringshaveren har fået eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, udvides forældelsesfristen med 1 år, jf. Forældelseslovens § 14, stk. 1. Hovedstolen forældes dog først den 1. januar 2018, og derfor får denne forlængelsesmulighed ingen betydning for så vidt angår hovedstolen. Vedrørende renterne, som forældes efter tre år, kunne der blive tale om brug af tillægsfristen, men hertil må kræves, at A har været uden kendskab til N's opholdssted, og dette er ikke tilfældet, da han er vidende om, at han er udvandret til Melbourne i Australien. (Dansk Privatret, s. 390).)